

καν μικρό· στη δική μου τὴ μνήμη ἔμεινε καὶ θὰ μείνει γιατί· εἶταν ἡ πρώτη ἀφορμὴ ν' ἀκούω μὲ δυοπιστία τὸνομα τοῦ φιλελεύτερου ἀπὸ χεῖλη Πρωθυπουργικὰ ἢ βουλευτικὰ. Ἄς εἶναι! Συζήτηση γιὰ τὸ χαρακτηριστὴ τῆς Συνέλευσης — ἀν εἶταν δηλ. ἀναθεωρητικὴ ἢ συνταχτικὴ δὲν εἶχαμε μεγάλη αὐτὴ τὴ φορὰ· θάλεγα παρὰ λίγο σπουδαία — μὰ σπουδαία δὲν εἶταν οὔτε ἡ πρώτη· εἶταν κ' ἐκείνη πέρα πέρα μακαρονίστικη γιατί· ἔσας ἡ πλειονοψηφία δὲν ἤθελε νὰ μεταβάλλει παρὰ μόνο ὠρισμένες διατάξεις, δὲν ὠφελοῦσε τίποτε νὰ τῆς ἀποδείξει κανένας πὼς **μποροῦσε** νὰ τὸ κάμει. Ὅπως κ' ἂ λέγονταν ἡ Συνέλευση — ἓνα εἶναι βέβαιον, πὼς ἀντιπροσώπευε τὸν κυρίαρχον λαὸν μὲ τὴν ἐντολὴ νάκολουθῆσαι τὸ Βενιζέλο, πὼς ἐπομένως ἀν ὁ Βενιζέλος ἤθελε μποροῦσε νάλλάξει **δλόκληρον τὸ Σύνταγμα**. Μὰ δὲν τὸ θέλησε κ' ἔτσι ἡ Ἀναθεώρηση περιορίστηκε πὲ ὠρισμένα μόνο ἄρθρα. Ρίχνοντας τώρα τὸ βλέμμα στὸ ἀναθεωρημένο Σύνταγμα, οὔτε τίς μεταβολὰς βρισκόμεναι τέτοιαι πού νὰ δικαιολογῶν τὰ ἔξοδα καὶ τίς φασαρίες τῆς Διπλῆς Βουλῆς, οὔτε βέβαιον μποροῦμε φιλελεύτεροι ἔμεναι (ὄχι μόνο στὸ νομικόν, μὰ καὶ στὸ πρᾶγμα) νὰ ἐπαινέσουμε τίς ἀνελεύτερες μετ' ὁλῆς πού ἔφερε στὸ Σύνταγμα τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευτέρων! Προστάτεψε ὁμολογουμένως τὸ νέο Σύνταγμα τὴν προσωπικὴ ἐλευθερία ἀπὸ παράνομαι κατακρατήσεις, προστάτεψε τοὺς ὑπαλλήλους, κἀνοντάς τοὺς μόνιμους, ἔριξε στὸ Κράτος τὰ βάρη γιὰ τὴ στοιχειώδη ἐκπαιδεύση, περιώρισε τὴν πλουτοκρατικὴ ἐπιρροή, ἀπαγορεύοντας τὸ νὰ εἶναι κανένας βουλευτὴς μαζὶ καὶ Διευθυντὴς ἢ ἑμμισθὸς νομικὸς σύμβουλος ἢ ὑπάλληλος πὲ προνομιστικὰς ἐταιρίας ἢ ἐπιχειρήσεις, τέλος ἐξοφάλλισε τὴν ἀμερόληπτη ἐξέλεγεση τῶν ἐκλογῶν καὶ βάλθηκε νὰ κάμει πιδ ταχτικὸς στίς συνεδριάσεις τοὺς βουλευτὰς. Τὸ νέο ἄρθρον γιὰ τὴν ἀναθεώρηση μποροῦσε ὅμως καὶ νὰ λείψει ἀφοῦ τὰ πρᾶγματα τὸ ἀπόδειξαν πὼς εἶναι ἀνεπίσταν νὰ περιορίξει ὁ κυρίαρχος λαὸς τὸν κυρίαρχον λαόν, γιατί· μπορεῖ ὁ ἴδιος νὰ καλύψει κάθε παράβαση μιᾶς συνταγματικῆς διατάξεως. Ἀφίνοντας τώρα κατὰ μέρος τὸ τί μποροῦσε νὰ μεταβληθῆι καὶ δὲν ἔγινε, ἀναφέρουμε πρῶτα τὸ μεγαλύτερον λεκὲ τοῦ νέου Συντάγματος τὸ ἄρθρον 107, ἔπειτα τὴ διατάξην γιὰ τὴν ἀπαρτία πού μπορεῖ νὰ ἔχουμε καμμὴ φορὰ δυὸ Βουλὰς μὲ τὴν ἴδια ἀξίωση τῆς νομιμότητος, τὴν καθιέρωση παρασκευαστικοῦ σώματος (Συμβ. Ἐπικρατείας) πού δείχνει πὼς οἱ Κυβερνήτες μας δὲν ἔχουν χαμπάρι γιὰ τὸ πὼς γίνονται οἱ νόμοι γιὰ τὸ πῶς ὁ νόμος εἶναι μιὰ ἀπόφαση μέσα πὲ ἀλληλεσυγκρούμενα συμφέροντα (τὴν ἴδια πλάνην ἔδειξε ἡ κυ-

βέρνηση παίρνοντας μερικὸς «καλοῦς» νομικοὺς μὲ διαφορετικὰς ἀντίληψεις, τοὺς περισσότερους χωρὶς καμμὴ κοινωνικὴ μόρφωση καὶ βάζοντάς τοὺς νὰ φτιάσουν κώδικας!) τέλος τὴ διατάξην γιὰ τὸ ἀμετάφραστο τῶν Γραφῶν πού δείχνει πὼς ἡ Κυβέρνηση βρίσκει πολὺ σωστὸ τὸ ὅτι κατάντησέ ἡ θρησκεία πὲ λατρεία, πὲ τύπον ἀπλὸν καὶ τὸ βρίσκει πεφτιστὸ νὰ διαβάσει ὁ κόσμος τίς Γραφὰς γιὰ νὰ μάθει τί πιστεύει, γιὰ ν' ἀποχτήσῃ θρησκεία (ἀν ἔχει ἀνάγκην) πού σήμερα δὲν ἔχει.

Τέτοια εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ νέου Συντάγματος· τὸ ἴδιο γροθοκόπημα βρισκόμεναι στὴ νομοθετικὴ ἐργασία τῆς Συνέλευσης· μερικὰ ἐργατικὰ νομοσχέδια μόλις κατώρθωσαν νὰ περάσουν, πὲ πολλὰ σημεῖα κουτσουρεμένα, ὥρες ἐργασίας δὲν τόλμησε ἡ Κυβέρνηση νὰ ὀρίσει, στὸ Συμβούλιον τῆς ἐργασίας βάζουν ἓνα Νεγρεπόντη, κ' ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἀφίνει νὰ ὀρισθῆι νόμιμη προθεσμία πού νὰ εἰδοποιεῖ ὁ ἐργοδότης τὸν ἐργολήπτη προτοῦ λύσει τὴ σύμβαση! Ἐλαττώνεται ὁ δασμὸς τῆς ἱμάχου, φορολογεῖται τὸ εἰσόδημα, μὰ γιὰ νὰ μὴν κακοφανεῖ στοὺς κύριους πλουτοκράτες παραγγέλλονται οἱ ἔφοροι νὰ μὴν ἐφαρμόσουν αὐστηρὰ τὸ νόμον, ἀλλὰ νὰ περιοριστοῦν πὲ ἀπλὲς ἐνδείξεις γιὰ νὰ ὀρίσουν τὸ φορολογούμενον εἰσόδημα. Οἱ πανεπιστημιακοὶ νόμοι ἀμελέτητοι, γραμμένοι ἐπιτόλαια εἶχαν κ' ἄλλαι ἁμαρτίαι γιατί· δημοσιεῖτηκαν κ' ἔρχισαν νὰ ἰσχύουν πὲ διάφορες μέρες — ὥστε νὰ εἶναι ἄκυροι ὅλοι οἱ ὀρισμοὶ πού θὰ γίνονταν στὸ Ἐθνικὸ Πανεπιστήμιον ἀπ' τὴν Κυβέρνηση. Τὰ ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια, τὰ πρῶτα πού ἔπρεπε νὰ ὑποβάλλῃ ἡ Κυβέρνηση ἀν εἴθερε καλὰ τί ζήτοῦσε, ἀν εἶχε πραγματικὸν πρόγραμμα φιλελεύτερον, ὑποβλήθησαν τὴν τελευταία ὥρα γιὰ λούσον χωρὶς καμμὴ διάθεση νὰ ψηφιστοῦν, γιατί· ἄλλως τε τέτοια κουρέλια δὲν μποροῦσαν νάχουν σοβαρὴ ἀξίωση νὰ γίνονταν ἀναμροφωτικοὶ νόμοι! Μένουν μερικοὶ δικαστικοὶ νόμοι πού ἔχουν κάποια ἀξία γιατί· ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἓνας ἀπ' τοὺς καλύτερους δικηγόρους μας εἶχε καταλάβει ἀπ' τὴν πράξην μερικὰς ἐλλείψεις πού εἶταν ἀναγκαῖον νὰ διορθωθοῦν· μὰ κ' ἐκεῖ ὁ νόμος τῶν φυλακῶν φαίνεται πολὺ λίγο μελετημένος — καὶ τὰ δυὸ σπουδαία νομοσχέδια τοῦ τύπου καὶ τῆς χαρτοπαιξίας ἔμειναν ἀψηφιστα. Γιὰ τὸ νόμον τῶν κοινοτήτων γράψαμε πὲ προηγούμενον φύλλον τὴ γνώμη μας — καὶ τελευταία ὁ νόμος γιὰ τὴ σύνθεση τοῦ ἐνεργοῦ στρατοῦ φαίνεται πραγματικὰ σὰν ἡ ἀρχὴ συστηματικῆς ἐργασίας γιὰ ν' ἀποχτήσουμε στρατὸ ἀνάλογον μὲ τὸν πληθυσμὸν καὶ μὲ τὰ οικονομικά μας. Ἀπὸ τίς γενετικὰς αὐτὰς γραμμὰς θὰ βγάλῃ, πιστεύουμε, ὁ ἀμερόληπτος παρα-